

הארגון העולמי של בתי הכנסת
והקהילות האורתודוקסיות
World Organization of Orthodox
Synagogues and Communities

בס"ד

"וְהָיָה כִּי יָבִיחַ חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁוֹ, וּבְיָמֵי שַׁבַּת בְּשַׁבָּתוֹ"
And it shall come to pass that from one New Moon to another,
and from one Sabbath to another

(ישעיהו פרק סו פסוק כג)

איחוד בתי הכנסת בישראל
Union of Synagogues in Israel
www.unisyn.org.il

לוח דינים ומנהגים לעדות ישראל

חודש שבט תשע"ג

12 בינואר 2013 – 9 בפברואר 2013

המולד: ליל שבת, בשעה 4, 53 דקות, 12 חלקים.

קידוש לבנה: מליל רביעי ה' בשבט (5.1.13) עד מוצאי שבת ט"ז בשבט (26.1.13) שעה 23:15
זמן קידוש לבנה לפי עדות המזרח: ממוצש"ק ח' בשבט (19.1.13)

זמני הדלקת נרות ביום שישי כ"ט בטבת (13.1.11)

הדלקת נרות		הדלקת נרות		צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
20:14	מלבון	16:28	ניו יורק	17:34	ירושלים	16:19	ירושלים
18:34	יוהנסבורג	16:33	לוס אנג'לס	17:35	תל אביב	16:34	תל אביב
19:39	בואנוס איירס	16:45	פריס	17:36	באר שבע	16:35	באר שבע
15:51	מוסקבה	15:44	לונדון	17:33	חיפה	16:22	חיפה
16:29	רומא	16:20	אמסטרדם	17:39	אילת	16:30	אילת

שבת פרשת וארא, א' בשבט ראש חודש שבט (12.1.2013)

שחרית: בתפילה: "יעלה ויבוא".

חצי הלל, קדיש תתקבל. מוציאים שני ספרי תורה. באחד קוראים לשבעה בפרשת השבוע. חצי קדיש. בשני קוראים למפטיר בפרשת פנחס: "וביום השבת, ובראשי חדשיכם" עד "ונסכו". מפטירים בישיעהו ס"ו: "כה אמר ה' השמים כסאי" עד סוף הספר, וחוזרים וכופלים הפסוק "והיה מדי חודש בחדשו". אין אומרים אב הרחמים. מוסף של שבת וראש חודש: "אתה יצרת". יש המוסיפים בתפילת מוסף, לפני "ברוך אתה ה' מקדש השבת וישראל" - "קדשנו במצוותיך" - כמו בכל שבת, ומסיימים "מקדש השבת וישראל וראשי חדשים". שיר של יום, ברכי נפשי. **במנחה:** קוראים בפרשת בא ומעלים לתורה שלושה קוראים. "יעלה ויבוא". אין אומרים "צדקתך צדק".

זמני הדלקת נרות ביום שישי ז' בשבט (18.1.13)

הדלקת נרות		הדלקת נרות		צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
20:12	מלבון	16:36	ניו יורק	17:40	ירושלים	16:25	ירושלים
18:34	יוהנסבורג	16:39	לוס אנג'לס	17:41	תל אביב	16:40	תל אביב
19:37	בואנוס איירס	16:55	פריס	17:42	באר שבע	16:41	באר שבע
16:04	מוסקבה	15:55	לונדון	17:39	חיפה	16:29	חיפה
16:37	רומא	16:31	אמסטרדם	17:44	אילת	16:35	אילת

שבת פרשת בא, ח' שבט (19.1.2013)

מפטירים בירמיהו מ"ו, י"ג: "הדבר אשר דבר ה'" עד סוף הפרק. תימנים ובבלים מפטירים בישיעהו י"ח "בעת היא יובל שי". **במנחה:** קוראים בפרשת בשלח ומעלים לתורה שלושה קוראים.

זמני הדלקת נרות ביום שישי י"ד בשבט תשע"ג (25.1.13)

הדלקת נרות		הדלקת נרות		צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
20:08	מלבון	16:45	ניו יורק	17:46	ירושלים	16:31	ירושלים
18:32	יוהנסבורג	16:46	לוס אנג'לס	17:47	תל אביב	16:47	תל אביב
19:34	בואנוס איירס	17:06	פריס	17:48	באר שבע	16:47	באר שבע
16:18	מוסקבה	16:07	לונדון	17:45	חיפה	16:35	חיפה
16:45	רומא	16:43	אמסטרדם	17:50	אילת	16:41	אילת

שבת פרשת בשלח (שבת שירה), ט"ו בשבט – ראש השנה לאילנות (26.1.2013)

נוהגים לעמוד בשעת קריאת שירת הים, ולומר את השירה פסוק בפסוק עם החזן. מפטירים בשופטים ד': "ודבורה אשה נביאה" עד "ארבעים שנה".

נוהגים לאכול פירות האילן שנשתבחה בהן ארץ ישראל, כדי לזכור את ראש השנה לאילנות. יש המהדרין לטעום 30 מיני פירות. בפירות יבשים יש להיזהר מחרקים. בפירות מיובאים מחו"ל יש לבדוק הכשר מוסמך. יש הלומדים תיקון ט"ו בשבט הנקרא: "פרי עץ הדר".

עיקרו של יום ט"ו בשבט שהוא היום הקובע למצוות התלויות בארץ. יש להקפיד על הפרשת תרומות ומעשרות מהפירות של אותה שנת מעשר. ראוי להימנות על קרן המעשרות שבאמצעותה אפשר לפדות מעשר שני ולחלל מעשר עני ומעשר ראשון.

במנחה: קוראים בפרשת יתרו ומעלים לתורה שלושה קוראים. אין אומרים "צדקתך צדק".

אודות ט"ו בשבט – תפילת הנוטע והמקורות למנהג של נטיעת עצים ביערות **קרן קיימת לישראל** שיוקדמו השנה ליום חמישי י"ג בשבט - 24.1.2013 – נא לראות בהמשך.

זמני הדלקת נרות ביום שישי כ"א בחודש שבט (1.2.13)

הדלקת נרות		הדלקת נרות		צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
20:02	מלבורן	16:53	ניו יורק	17:52	ירושלים	16:38	ירושלים
18:29	יוהנסבורג	16:53	לוס אנג'לס	17:53	תל אביב	16:53	תל אביב
19:29	בואנוס איירס	17:18	פריס	17:54	באר שבע	16:53	באר שבע
16:33	מוסקבה	16:19	לונדון	17:51	חיפה	16:42	חיפה
16:54	רומא	16:56	אמסטרדם	17:55	אילת	16:47	אילת

שבת פרשת יתרו, כ"ב שבט (2.2.13)

את עשרת הדברות קוראים בטעם התחנות, ויש הקוראים בטעם העליון. נוהגים לעמוד בשעת קריאת עשרת הדברות. מפטירים בישיעהו ו': "בשנת מות המלך עזיהו" עד "בן טבאל", ומוסיפים פרק ט', ה"ו: "כי ילד יולד לנו" עד "תעשה זאת".

במנחה: קוראים בפרשת משפטים ומעלים לתורה שלושה קרואים.

יום חמישי כ"ז שבט (7.2.2013), יום כיפור קטן מוקדם.

זמני הדלקת נרות ביום שישי כ"ח בשבט (8.2.13)

הדלקת נרות		הדלקת נרות		צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
19:56	מלבורן	17:02	ניו יורק	17:57	ירושלים	16:44	ירושלים
18:25	יוהנסבורג	17:00	לוס אנג'לס	17:59	תל אביב	16:59	תל אביב
19:23	בואנוס איירס	17:29	פריס	18:00	באר שבע	16:59	באר שבע
16:48	מוסקבה	16:32	לונדון	17:57	חיפה	16:48	חיפה
17:03	רומא	17:10	אמסטרדם	18:01	אילת	16:53	אילת

שבת פרשת משפטים, כ"ט שבט, פרשת שקלים (9.2.2013) – שבת מברכין

ראשונה לארבע הפרשיות. פיוטים לפרשת שקלים, כמנהג. (יש שאין אומרים, יש שאומרים של שחרית, ויש שאומרים של מוסף). מוציאים 2 ספרי תורה, באחד קוראים בפרשת השבוע ומעלים לתורה שבעה קרואים, חצי קדיש, ובשני קוראים למפטיר בפרשת כי תשא מתחילה עד "לכפר על נפשתיכם". מפטירים במלכים ב', י"ב: "בן שבע שנים" עד "לכהנים יהיו" (י"ז). נוהגים שאין קטן עולה למפטיר. מברכים חודש אדר שחל ביום א' (10.2.12) וביום ב' (11.2.13). אין אומרים "אב הרחמים".

במנחה קוראים בפרשת תרומה ומעלים לתורה שלושה קרואים. אין אומרים "צדקתך צדק".

א' ראש חודש אדר, יום א', ל' שבט (10.2.2013). תפילת ראש חודש כנהוג.

ברכת חודש טוב ומבורך
אליעזר שפר
Eliezer Sheffer

ערכים עתיקים – מנהגים חדשים
נטיעת עצים בט"ו בשבט

מהו המקור המקראי ולשם איזה צורך נקבע יום קבוע כראש השנה לאילנות?

לפי מה ומי נקבע ט"ו בשבט כראש השנה לאילן?

כמה סוגי פירות ארץ ישראל נהוג לאכול בט"ו בשבט ומהו המקור למנהג זה?

מי היה היוזם הראשון של המנהג לנטוע עצים בארץ ישראל בט"ו בשבט ביערות של קרן קיימת לישראל?

כמה עצים נשתלו השנה ביערות קרן קיימת לישראל ובאיזה שנה לא נטעו עצים?

מהו הקשר בין נטיעת עצים לבין איכות הסביבה – אקולוגיה?

מי חיבר והלחין את השיר: "השקדייה פורחת ושמש פז זורחת"?

מי הם המחברים של שתי תפילות הנוטע?

תשובת הרה"ג הרב יונה מצגר שליט"א – הרב הראשי לישראל לשאלה:

האם מותר להתפלל בחו"ל את תפילות הנוטע כאשר נטעים עץ ביערות קק"ל בנטיעה וירטואלית באמצעות האינטרנט?

רבונו כל העולמים
 אדון כל המעשים
 ברוך עלינו
 את כל נטיעותינו
 ורצה נא תפלתנו
 לשים שלום טובה וברכה
 על פני הארמה

אבינו שבשמים,
 בונה ציון וירושלים
 ומכונן מלכות ישראל,
 השקיפה ממועון קדשך מן השמים
 וברך את עמך ישראל
 ואת הארמה אשר נתת לנו
 כאשר נשבעת לאבותינו.
 וחזק ידי כל אחינו
 העמלים בעבודת אדמת הקדש
 ובחפזת שממטה.

מתוך
תפילות
הנוטע

"רבן יוחנן בן זכאי היה אומר: אם היתה נטיעה בתוך ירך ויאמרו לך: הרי לך משיח – בא ונטע את הנטיעה ואחר-כך צא והקבילו"

היכן זה כתוב?

על כל אלה ועוד בערכת הוראה, הדרכה מקוונת ולימוד אינטרנטי בשפות עברית ואנגלית המתפרסמת לרשותכם באתר האינטרנט שלנו: www.unisyn.org.il מוגשת כמחווה לראשי קרן קיימת לישראל מר אפי שטנצלר - יו"ר הדירקטוריון ומר אלי אפללו - יו"ר עמית.

דברי הימים – ימי זיכרון בחודש שבט תשע"ג

בעריכת משה אייכל

<p>ד' שבט תשמ"ד יום פטירת הרב ישראל ב"ר מסעוד אבוחצירא הבנא סאלי (1889-1984). ידוע באהבתו את ארץ ישראל מגיניה ויושביה. הבנא סאלי נהג לקרב את חיילי צה"ל ומידי שבת ומועד בירכס בבית הכנסת. ברח מפני הכבוד וסירב בתוקף להתמנות לרב ראשי. אך הכבוד רדף אחריו, ומכל קצווי תבל נהרו אליו המונים בכדי להתברך. הבנא סאלי כתב הרבה חידושי תורה בנגלה ובנסתר (כאלף גיליונות בכתב יד) אך בשנת תשכ"ד נעלמו כל כתבי היד מביתו. מנוחתו כבוד בבית העלמין בנתיבות מקום תפילה לרבבות אנשים מידי שנה בשנה.</p>	 <p>הרב ישראל בוחצירא הבנא סאלי</p>
<p>ה' שבט תרס"ה יום פטירת האדמו"ר מגור בעל השפת אמת, רבי יהודה אריה לייב ב"ר אברהם מרדכי אלתר (1847-1905). האדמו"ר השני בשושלת גור ומגדולי האדמו"רים בפולין. האדמו"ר התפרסם בזכות חיבורו "שפת אמת" חיבור ייחודי קצר ותמציתי אך רמוזים בו רעיונות שונים, ורבדים לפנים מרבדים. מרן הראי"ה קוק העריך מאוד את הספר ומספרים שתדיר הספר שהיה מונח על שולחנו הבודדים שלקח עמו. האדמו"ר נפטר בגיל 59 לאחר מחלה קצרה מנוחתו כבוד בבית העלמין שבעיר גור (גורה קלוואריה) על נהר הוויסלה בפולין.</p>	 <p>רבי יהודה אריה לייב אלתר מגור בעל השפת אמת</p>
<p>י"ג שבט תש"ה נרצח עקה"ש הרב ישכר שלמה ב"ר יצחק טייכטל. הרב טייכטל שימש כראש ישיבה מורה הוראה ואב"ד בעיירת המרפא פישטיאן (מחוז נייטרה מערב סלובקיה). עד השואה החזיק בדעות אנטי ציוניות ובשנת 1942 ברח מסלובקיה להונגריה, אירועי השואה גרמו לו לבחון מחדש את יחסו לציונות הוא החל לראשונה (כעדותו) להתעמק בסוגיות גלות וגאולה, שינה את דעתו והחל לתמוך בציונות ובעליה לארץ ישראל. את דעותיו על: גאולה בדרך הטבע, ויישוב ארץ ישראל העלה על הכתב בספר "אם הבנים שמחה" המשמש כאחד מספרי היסוד של הציונות הדתית. בין השאר הוא מעביר ביקורת חריפה על רבנים שעזבו את קהילותיהם בשואה ומילטו אך ורק את נפשם הרב טייכטל תמה כיצד יוכלו לעמוד בפני ביי"ד של מעלה ולומר ידינו לא שפכו את הדם הזה. את הספר כתב במקום מסתרו מאימת הנאצים תוך כדי שהוא מצטט מאות מקורות מזכרונו בלבד, הספר יצא לאור לראשונה בשנת 1943. בשנת 1944 נתפס, הועבר לאושוויץ ונספה. בחייו הספיק להוציא לאור את שו"ת "משנה שכיר" ב' כרכים ואת הספר "אם הבנים שמחה" ולאחר מותו הוציאו לאור שלושה כרכים נוספים של השו"ת, יומן זכרונותיו מהשואה "אמונה צרופה בכור השואה" שני כרכים ועוד שני כרכים "משנה שכיר" על התורה ועל המועדים.</p>	 <p>הרב ישכר שלמה טייכטל</p>
<p>י"ח שבט תרפ"ד יום פטירת הרב זאב יעבץ (1847-1924) סופר, משורר, בלשן, מחנך, ממייסדי המזרחי מרא דאתרא ומנהל בית הספר במושבה זכרון יעקב. הרב יעבץ, היה חבר בוועד הספרות של חברת "שפה ברורה" (לימים וועד הלשון והאקדמיה ללשון העברית) בראשותו של אליעזר בן יהודה וחדש מילים רבות בעברית מודרנית על בסיס לשון המקרא ולשון חז"ל. בשנת 1890 ערך הרב יעבץ עם תלמידיו נטיעות בחוצות זכרון יעקב בכך היה למחדש חגיגות ט"ו בשבט במתכונתה הלאומית מודרנית. אחד מהחשובים במפעליו הוא ללא ספק חיבורו "תולדות ישראל" ארבעה עשר כרכים על היסטוריית עם ישראל. בהספדו של מרן הראי"ה קוק עליו אמר: "כדאי היה שהטובים שבאנשי העט אשר בקרבנו יקדישו זמן ועבודה הגונה להודיע לדור ובייחוד לדור הצעיר בארץ תחייתנו מה זה היה ויהיה לנו ספרא רבא בישראל זה החכם האצילי ר' זאב יעבץ וספרותו".</p>	 <p>הרב זאב יעבץ</p>
<p>כ' שבט תשכ"ט יום פטירת הרב עובדיה ב"ר שלום הדאיה (1889-1969). חבר ביה"ד הרבני הגדול ומועצת הרבנות הראשית לישראל ראש ישיבת המקובלים בית – אל מחבר שו"ת "ישכיל עבדי" שמונה כרכים ועוד, בשו"ת "ישכיל עבדי" מבאר הרב הדאיה את גאולת ישראל ואת הקמת מדינת ישראל אתחלתא דגאולה אשר מחורבן הבית לא היה קיבוץ גליות שכזה. הרב מבאר את זה בנגלה ובנסתר תוך שהוא מפריך את כל טענות המתנגדים להקמת המדינה, הרב קובע שנס הקמת מדינת ישראל לא פחות מנס חנוכה, ופסק שמצווה גדולה להתגייס לצה"ל. קשרים רבים היו לו עם גדולי התורה מכל החוגים וביתו היה תל תלפיות שהכול פנו אליו. הרב הדאיה נפטר בשבת פ"ר יתרו אחה"צ לאחר שקרא את עשרת הדיברות בצפרא דשבתא. מנוחתו כבודו בהר המנוחות ירושלים.</p>	 <p>הרב עובדיה הדאיה</p>
<p>כ"ד שבט תשל"ו יום פטירת הרב איסר יהודה ב"ר אליהו אונטרמן (1886-1976) ממנהיגי המזרחי והרב הראשי לישראל מצאצאי ר' יו"ט ליפמן בעל התוספות יו"ט. הרב אונטרמן נולד בבריסק ובהמשך למד אצל הגאון ר' שמעון שקאפ בו ראה את רבו המובהק. בשנת 1946 עלה ארצה והתמנה לרב הראשי ת"א שם הנהיג את רבנותו ביד רמה, פיתח את שירותי הרבנות והקים בית דין מיוחד להתרת עגונות, כפוסק הלכה ידע להתהלך ברגישות ולא חת לפרסם את פסקיו המתונים לדוגמה: התיר ללחוץ יד אישה מפאת כבוד הבריות ואף נהג כן. ב-1967 חיבר הרב אונטרמן תפילה להעלאת יהודי ברית המועצות ארצה, הקל בגירותם של זרע ישראל מברית המועצות וכתב שיש להתנהג אליהם בעדינות ובהבנה נוכח המצוקה הרוחנית שנכפתה עליהם. את פסקיו קיבץ לספר שו"ת "שבט מיהודה" ארבעה כרכים. את המונח החז"לי "מפני דרכי שלום" הסביר שזה לא ברמה התועלתנית אלא מהות. ראה בעין יפה את תקומת ישראל ובלשונו: "התשועה הגדולה שהביא הקב"ה על ישראל שקמה מדינת ישראל עצמאית". הרב איסר יהודה אונטרמן שכיהן כרב הראשי לישראל במלחמת ששת הימים פסק שיש לומר הלל בברכה ביום ירושלים, כי בו בלטה יד ההשגחה העליונה ונראו ניסים גלויים לכל. מנחתו כבוד במרומי הר הזיתים בירושלים.</p>	 <p>בתמונה: הרב אונטרמן זצ"ל נואם ביום ירושלים הראשון כ"ח באייר תשכ"ח 1968 בעצרת בתוככי העיר העתיקה ירושלים. מומלץ לראות גם: יום ירושלים הראשון בויקיפדיה</p>

